

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra DE FREMMEDE

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 115. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald06val-shoot-idm140353511897184/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

Himlen skee Tak, en af dem som kun møder engang hver Sextusinde Aar -- Ved de Hændelser, som man selv digter, skulde man troe at have fuldkommen frie Hænder, og det løber dog omtrænt ud paa det samme -- Jeg beder engang for alle at anmærke, at jeg overalt hverken har talt eller vil tale om en grov Usandsynlighed, som altid bliver utilgivelig, men kun om et vist kunstled, romanagtigt og digterisk Udseende, hvortil Læsren, saa gjerne vil fatte Mistillid -- Men der er vist mange Characterer, som Digteren hverken kan skildre nøye eller stærkt nok, uden at forsætte dem i Tilfælde, i Situationer, som man neppe faaer at see uden paa Prænt, endskjønt de i sig selv ere meget muelige -- || Alting kommer an paa et got Valg, og derpaa at Digteren eller Fortælleren, som vil gjøre os bekendte med vore Medbrødre, ikke betjener sig af de romanagtige Hændelser, uden i høyeste Nøds-Fald, eller naar han seer en Fordeel for Øynene, som fuldkommen gjengjelder denne Ufuldkommenhed --

Den anden Grund, som jeg har at anføre til mit Forsvar, og som jeg har sadt i Mitten, fordi jeg holder den for at være den svageste, er den, at Eventyret om CanalKidderen, saa sandfærdigt og opbyggeligt som det er; hører til mit Selskabs Historie, og ikke til dets Plan, efter hvilken vi fast og stadig har besluttet, ikke at fortælle andre Hændelser, end saadanne, som vore Læsere ey skal kunde tvivle paa; da det hver Dag skal staae i deres Magt at undersøge deres Sandfærdighed -- Jeg har meest anført denne Grund, for at have en Leylighed at undskylde mig, om jeg opholder mig noget længe ved mine Fremmedes Historie -- Et er det, at mine Landsmænd, som jeg engang har erindret, bør kjende deres Dommere nøye -- Et andet er det, at der er visse HovedTræk, som alle andre Nationer har tilfælles med os, og andre som de skille sig fra os i, som det ikke vil være utjen-

ligt at kjende nogenledes, førend vi vende al vor Opmærksomhed paa os selv —

Den tredie, og stærkeste Grund er, at i den Tid, som dette Eventyr tildrog sig, var der intet usandsynligt i Danmark, undtagen det skulde være 5 Guld-Minen paa St. Croix — Og saaledes synes denne Post mig, at være afgjort — Nu kommer jeg tilbage til min Fortælling

Jeg maatte lidet kjende mine Landsmænd, om jeg ikke troede, at nogle af dem var nysgjerrige, 10 for at vide, hvem det nyfundne Barn hørte til, og andre allerede vidste eller i det mindste troede at vide det — Men jeg vil, som en klog Huusholdere, lade de førstes Nys-Gjerrighed blive ret moeden, og en Tidlang unde de sidste den Fornøielse at gjette 15 og at smigre sig med deres Skarpsigtighed, indtil der tilbyder sig en bequem Leylighed, at opløse denne Knude — Det falder mig ind, at spørge her, hvori man egentlig skal søge Grunden til den overhaand-Itagende, og næsten herskende Lyst hos 167 Mængden af mine Landsmænd, at blande sig med Spørgsmaale, Gisninger og Udtydninger i Alting, og helst i det, som de mindst forstaaer og som mindst kommer dem ved, som f. E. i Staats-Sager — Vi 25 kan hverken have et point d'honneur eller en sand Fordeel derunder, som Britten, Hollænderen og Polakken — Vi snakker øyensynlig blot for at snakke og de fornuftigste blant os, er nogenledes uden at sige det, enige om, at der kommer ligesaalidet ud af alt vort Kaglen, som af den politiske Kande- 30 støberes — Skulde denne Lyst ikke maaskee være en Følge af vor National-Sygdom, af vort Pflægma, vor Uvirksomhed? Skulde den ikke være en Virkning af den samme Mechanisme i Mennesket, der gjør, at de gamle Matroner, som ikke kan, og 35 de unge Damer, som ikke nener at arbeide, blive saa snaksomme, og allerhelst i Materier, som den godgjørende Natur synes, at have lagt længst fra deres Cirkel; i Ting som hverken kommer dem selv